

Národní institut pro další vzdělávání MŠMT
Senovážné náměstí 25, 110 00 Praha 1

Dějepisná olympiáda
47. ročník, 2017/2018

okresní kolo - zadání

Č.

Počet bodů: _____

Jméno a příjmení: _____

Škola: _____

Tematické zaměření ročníku: „**To byla první republika aneb
Československo v letech 1918 - 1938**“.

***Důležité upozornění** – u každé otázky je rámeček, který uvádí maximální počet bodů za otázku,
do prázdného políčka se pak doplní získaný počet bodů. Celkem je možné získat **110 bodů**.
(Adresy vyplňte až po ukončení soutěžního kola, zejm. u prací postupujících do vyššího kola.)*

Úkol č. 1

Napiš názvy tří současných krajských měst, která se nacházela na území odstoupeném na základě Mnichovské konference německé třetí říši.

3 body	
--------	--

Úkol č. 2

Od roku 1919 existovaly v Československu tři univerzity, pojmenované po významných osobnostech české historie. Napiš univerzitní města a názvy univerzit.

MĚSTO	UNIVERZITA
A. _____	_____
B. _____	_____
C. _____	_____

6 bodů	
--------	--

Úkol č. 3

Oprav chyby v textu (jedno sloveso a tři jména).

V Československu se mezi válkami rozvíjela i kultura německá. Byla zde německá divadla, vycházely německé časopisy, ale činnost nevyvíjely německé kulturní spolky. V Praze působili německy píšící židovští spisovatelé Thomas Kafka a Franz Broddy. Ve 30. letech přišli do ČSR němečtí antifašisté. Patřili k nim i spisovatelé Heinrich Mann a jeho mladší bratr Jaroslav Seifert.

CHYBY	SPRÁVNÉ ZNĚNÍ
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

4 body	
--------	--

Úkol č. 4

Jména osobností zařaď do tabulky podle oborů, kterým se především věnovaly.

Jan Kotěra, František Halas, Zdeněk Štěpánek, Josef Suk, Jaroslav Seifert, Max Švabinský, Josef Gočár, Bohuslav Martinů, Jaroslav Hašek, Leoš Janáček, Jan Zrzavý, Vlasta Burian

architektura	
hudba	
divadlo	
literatura	
výtvarné umění	

12 bodů	
---------	--

Úkol č. 5

Urči, do kterých polí československého státního znaku, který byl používán v letech 1920-1938, patří symboly Slezska, Podkarpatské Rusi, Slovenska a Moravy.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

4 body	
--------	--

Úkol č. 6

Uvedené události seřaď časově od rozpadu Rakousko-Uherska.

Do pořadí zapiš písmeno (A-F).

- A – vydání Ústavy Československé republiky
- B – vyhlášení Československé republiky
- C – vznik Malé dohody
- D – vznik samostatného československého státu
- E – počátek pozemkové reformy

1. _____, 2. _____, 3. _____, 4. _____, 5. _____

5 bodů	
--------	--

Úkol č. 7

Rozhodni, o které národnostní menšiny první republiky se jedná:

a) Československý stát ji podporoval a zabraňoval rasové diskriminaci a pogromům proti ní. Na rozdíl od některých okolních států jejím pronásledovaným příslušníkům z ciziny umožňoval studium na vysokých školách a zakládání spolků.

Jednalo se o _____ menšinu.

b) Přetrvával u ní neutěšený stav, do některých oblastí měli její členové zakázaný přístup. Nejvíce jejích členů žilo na Slovensku, Podkarpatské Rusi a jihovýchodní Moravě. Postupně přecházeli od kočovného způsobu života k usedlému a začleňovali se do společnosti.

Jednalo se o _____ menšinu.

c) Byla to nejpočetnější menšina, žila převážně v pohraničních oblastech a čítala asi 3 miliony členů. Měla síť vlastních škol (i vysokých), vlastní politické strany a zájmové spolky, vlastní noviny a žila bohatým sportovním, kulturním a společenským životem.

Jednalo se o _____ menšinu.

3 body	
--------	--

Úkol č. 8

Doplň text o největším obuvnickém podniku prvorepublikového Československa. Využij nabídky pod textem.

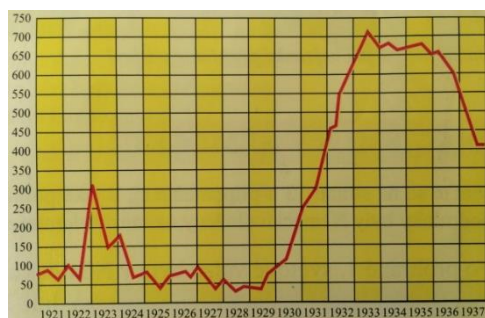
Světový význam získaly Baťovy obuvnické závody ve Zlíně. Z malé ševcovské dílny vyrostl velký obuvnický podnik. _____ (1) Baťa byl největším podnikatelem v tehdejší Československu. Proslavil se zaváděním nejnovějších _____ (2) způsobů výroby. Zavedl například _____ (3) výrobu. Tím podstatně _____ (4) výrobu bot, takže řemeslná výroba mu nemohla konkurovat.

1. a) Josef, b) Alois, c) Karel, d) Tomáš
2. a) anglických, b) francouzských, c) amerických, d) německých
3. a) pásovou, b) řemeslnou, c) dálkovou, d) manufakturní
4. a) zdražil, b) zlevnil, c) rozptýlil, d) snížil

4 body	
--------	--

Úkol č. 9

Rozhodni, který jev z období let 1920-1938 v první republice znázorňuje následující graf:

- a) vývoj počtu průmyslových závodů v Československu
- b) vývoj počtu nezaměstnaných v tisících v Československu
- c) vývoj počtu narozených dětí v tisících v Československu

Zdůvodni, která událost tento prudký nárůst způsobila.

2 body	
--------	--

Úkol č. 10

Rozhodni, o které události mluví následující verše z básně Jaroslava Seiferta:

*Za sto let možná děti našich dětí
svým dětem budou teskně vyprávěti
o šedém ránu čtrnáctého září
na věky označeném v kalendáři.*

a) Událost:

b) Jak je s tou událostí spojena obec Lány?

2 body	
--------	--

Úkol č. 11

Před fašismem a válkou varovali spisovatelé i autoři divadelních her (doplň celý název)

Osel a _____

Kat a _____

Těžká _____

Napiš celá jména autorů těchto divadelních her:

_____ a _____

Napiš název jejich divadla: _____

6 bodů	
--------	--

Úkol č. 12

Napiš celé jméno autora souboru obrazů Oheň a Touha _____.

V jakém příbuzenském poměru byl autor těchto obrazů k autorovi divadelní hry Bílá nemoc?

2 body	
--------	--

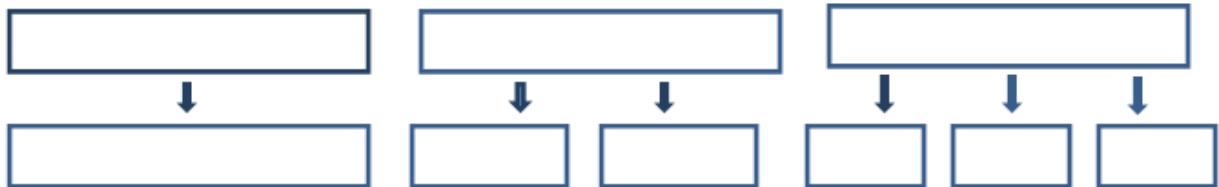
Úkol č. 13

Vyhlášení samostatnosti československého státu si připomínáme 28. října. Revoluční Národní shromáždění zbavilo Habsburky českého trůnu a vyhlásilo Československou republiku o něco později _____ . (den, měsíc, rok)

1 bod	
-------	--

Úkol č. 14

Státní moc v ČSR byla rozdělena a nevykonávala ji jediná instituce. Do schématu doplň rozdělení moci a instituce, které ji vykonávaly.

9 bodů	
--------	--

Úkol č. 15

Vedle „škodovek“ byly v ČSR vyráběny i další známé značky automobilů. Doplň jejich názvy. (počet pomlček odpovídá počtu písmen)

P _ _ _ _ , T _ _ _ _ , W _ _ _ _ _ , A _ _ _ _

4 body	
--------	--

Úkol č. 16

„Byla to nejprimitivnější země v Evropě. Venkované si značili cesty pralesy zářezy do kmenů stromů. Kakao, které mělo zmírnit hladomor, lidé zředili vodou a natírali jím stěny baráků, protože ho nikdy neviděli a nevěděli si s ním rady. 8 z 10 obyvatel neumělo číst ani psát. Jakmile toto území dostali Češi, poměr negramotnosti se obrátil.“

Kterou část ČSR takto charakterizoval v r. 1938 anglický novinář Sydney Morell?

1 bod	
-------	--

Úkol č. 17

Kresba představuje pánskou společnost, která se pravidelně scházela jeden den v týdnu ve vile Karla Čapka. Mnozí z této společnosti byli i členy české pobočky Penklubu.

Jaké označení se vžilo pro společnost klubu intelektuálů?

Kdo se stal prvním předsedou české pobočky Penklubu?

Označ na karikatuře T. G. Masaryka.

3 body	
--------	--

Úkol č. 18

Na výrobě 98,7 % veškerého surového železa se podílely Vítkovické horní a hutní těžárstvo, Báňská a hutní společnost a Pražská železářská společnost. Jak byly tyto společnosti označovány společným názvem?

1 bod	
-------	--

Úkol č. 19

Které významné osobnosti ČSR jsou na portrétech? Napiš jejich celá jména.

Kteří z nich se proslavili hudbou?

_____ a _____

6 bodů	
--------	--

Úkol č. 20

Doplň celá jména osobností, které se významně podílely na vzniku Československa:

a) první předseda vlády samostatného Československa, za války byl odsouzen a poté amnestován:

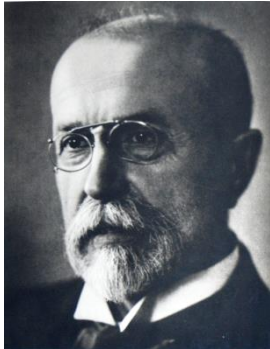
b) americký prezident, který vyhlásil proslulých 14 bodů, v nichž se mezi jinými říká, že národům v habsburské monarchii musí být poskytnuta co největší míra samostatnosti:

c) zasloužil se o formování francouzských a italských legií, v roce 1919 tragicky zahynul:

d) první československý ministr zahraničí, diplomat na půdě Společnosti národů:

4 body	
--------	--

Úkol č. 21

Vyber tři tvrzení o T. G. Masarykovi, která jsou pravdivá.

1. TGM pocházel z jižní Moravy.
2. Na studiích v USA poznal svou manželku Charlottu Garrigue.
3. Působil na univerzitě v Praze, kde spoluzaložil časopis Atheneum.
4. Podpořil pravost Královédvorského a Zelenohorského rukopisu.
5. Postavil se na obranu Leopolda Hilsnera, obviněného z vraždy křesťanské dívky.
6. Působil v říšské radě za sociálně-demokratickou stranu.
7. Ve 48 letech se stal prezidentem.

Pravdivá: _____, _____, _____

3 body	
--------	--

Úkol č. 22

Při stanovení hranic Československa se o některých územích muselo jednat, o některá se i bojovalo.

K jednotlivým číslům přiřaď názvy území z nabídky: Těšínsko, Vitorazsko, Spiš, Orava, Valticko, Javorina, Hlučínsko

1 _____, 2 _____, 3 _____,

4 _____, 5 _____, 6 _____,

7 _____

7 bodů	
--------	--

Úkol č. 23

Vytvoř správné dvojice.

1. Eliška Junková	A. fotbalista
2. František Plánička	B. předseda/předsedkyně Českého olympijského výboru
3. J. Guth-Jarkovský	C. závodník/závodnice na bugatce

1____, 2____, 3____

3 body	
--------	--

Úkol č. 24

Uvedené sociální skupiny zařaď na příslušné místo v tabulce.

zemědělský dělník – námezdní pracovník – učitel – živnostník – velkostatkář – bankéř – lékárník

nižší třída	střední třída	vyšší třída

7 bodů

Úkol č. 25

Výkladní skříní československého hospodářství se staly výstavní trhy, veletrhy a výstavy. Uveď město na Moravě, kde se tyto velké výstavní akce konaly a konají dodnes. Obrázky mohou být nápovědou.

1 bod

Úkol č. 26

Vytvoř správné dvojice.

A. Adolf Kašpar	1. medailér, mistr reliéfu
B. Otakar Nejedlý	2. ilustrátor české klasiky
C. Vojtěch Sedláček	3. malíř českého venkova
D. Otakar Španiel	4. tvůrce nové české krajinářské školy

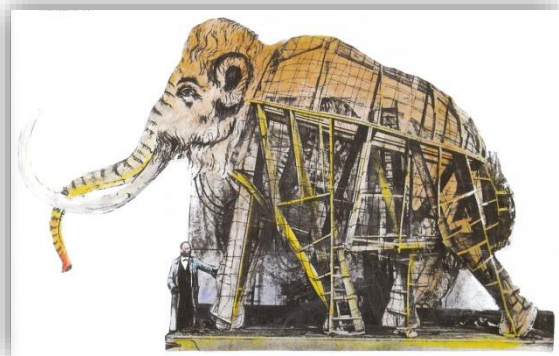
A: _____, B: _____, C: _____, D: _____

4 body	
--------	--

Úkol č. 27

Napiš celá jména českých vědců, k nimž se vztahují tyto obrázky.

Vyber z nabídky podle iniciál: FB, LO, JH, FK, KA, AM

A. Ústav Antropos (Anthropos) v Brně,
rekonstrukce mamuta.

Jméno vědce:

B. Polarograf, objevitel, získal Nobelovu cenu.

Jméno vědce:

C. Vzducholoď Italia, expedice k severnímu pólu.

Jméno vědce:

3 body	
--------	--

Celkem:	
----------------	--

110 bodů	
-----------------	--

ROZŘAZOVACÍ ÚKOL

§ 121 Svoboda svědomí a vyznání je zaručena.

§ 128 Všichni občané republiky Československé mají v stejných mezích jako státní občané republiky Československé právo vykonávat veřejně i soukromě jakékoli náboženství, vyznání nebo víru, pokud výkon ten není v neshodě s veřejným pořádkem a řádem nebo s dobrými mravy...

a) Na základě přečtených paragrafů z Ústavní listiny Československé republiky rozhodni, zda tvrzení je, nebo není pravda:

Všichni občané Československé republiky mohli vyznávat jakoukoli víru a náboženství a jakkoli ji projevovat.

ANO – NE

b) Svou odpověď zdůvodni:

**Národní institut pro další vzdělávání MŠMT
Senovážné náměstí 25, 110 00 Praha 1**

Dějepisná olympiáda

47. ročník, 2017/2018

okresní kolo – řešení

Tematické zaměření ročníku: „**To byla první republika aneb
Československo v letech 1918 - 1938**“.

Úkol č. 1 **3 body**

Karlovy Vary; Ústí nad Labem; Liberec

Úkol č. 2 **6 bodů**

A. Praha, Univerzita Karlova; B. Brno, Masarykova univerzita; C. Bratislava, Univerzita Komenského

Úkol č. 3 **4 body**

CHYBY

nevyvíjely

Thomas Kafka

Franz Brodsky

Jaroslav Seifert

SPRÁVNÉ ZNĚNÍ

vyvíjely

Franz Kafka

Max Brod

Thomas Mann

Úkol č. 4 **12 bodů**

architektura	Jan Kotěra, Josef Gočár
hudba	Josef Suk, Bohuslav Martinů, Leoš Janáček
divadlo	Zdeněk Štěpánek, Vlasta Burian
literatura	František Halas, Jaroslav Seifert, Jaroslav Hašek
výtvarné umění	Max Švabinský, Jan Zrzavý

Úkol č. 5 **4 body**

1 Slovensko; 2 Podkarpatská Rus; 3 Morava; 4 Slezsko

Úkol č. 6 **5 bodů**

1. D; 2. B; 3. E; 4. A; 5. C

Úkol č. 7 **3 body**

a) židovskou; b) romskou; c) německou

Úkol č. 8 **4 body**
 1. Tomáš; 2. amerických; 3. pásovou; 4. zlevnil

Úkol č. 9 **2 body**
 b); světová hospodářská krize

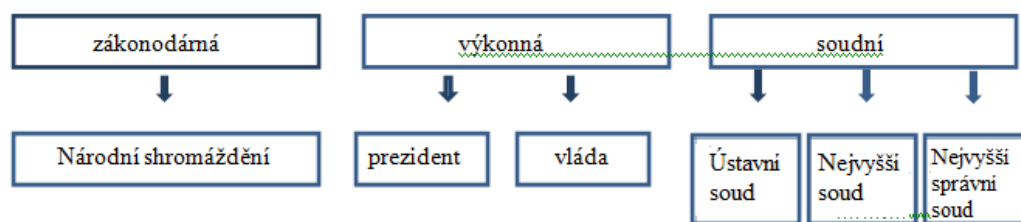
Úkol č. 10 **2 body**
 a) úmrtí T. G. Masaryka; b) hrob T. G. Masaryka i místo úmrtí TGM (lze uznat obojí)

Úkol č. 11 **6 bodů**
 Osel a stín; Kat a blázen; Těžká Barbora; Jiří Voskovec a Jan Werich; Osvobozené (Spoutané) divadlo

Úkol č. 12 **2 body**
 Josef Čapek; bratr

Úkol č. 13 **1 bod**
 14. 11. 1918

Úkol č. 14 **9 bodů**

Úkol č. 15 **4 body**
 Praga; Tatra; Walter; Aero

Úkol č. 16 **1 bod**
 Podkarpatskou Rus/Podkarpatská Rus

Úkol č. 17 **3 body**
 pátečníci; Karel Čapek; muž sedící uprostřed pod obrazem (s brýlemi)

Úkol č. 18 **1 bod**
 „Velká trojka“

Úkol č. 19 **6 bodů**
 Bohuslav Martinů; T. G. Masaryk a Karel Čapek; Leoš Janáček;
 Bohuslav Martinů a Leoš Janáček

Úkol č. 20 **4 body**
 a) Karel Kramář; b) Woodrow Wilson; c) Milan Rastislav Štefánik; d) Edvard Beneš

Úkol č. 21 **3 body**
1; 3; 5

Úkol č. 22 **7 bodů**
1 Vitorazsko; 2 Valticko; 3 Hlučínsko; 4 Těšínsko; 5 Orava; 6 Javorina; 7 Spiš

Úkol č. 23 **3 body**
1C; 2A; 3B

Úkol č. 24 **7 bodů**
(za špatné řešení se body neodečítají)

nižší třída	střední třída	vyšší třída
zemědělský dělník	učitel	bankéř
námezdní pracovník	živnostník	velkostatkář
	lékárník	

Úkol č. 25 **1 bod**
Brno

Úkol č. 26 **4 body**
A 2; B 4, C 3; D 1

Úkol č. 27 **3 body**
A. Karel Absolon; B. Jaroslav Heyrovský; C. František Běhounek

Celkem:

110 bodů

ROZŘAZOVACÍ ÚKOL

a) NE; b) např. Nelze projevovat víru, pokud je v rozporu s veřejným pořádkem nebo dobrými mravy.

Rozřazovací úkol řeší všichni soutěžící během zadání okresního kola, ale porota rozřazovací úkol hodnotí jen v případě shodného počtu bodů více soutěžících (nelze, aby se umístili dva žáci na stejném místě). Za rozřazovací úkol může soutěžící získat od 0,1 – 0,9 bodu.

Příklad: dva soutěžící získají 105 bodů. Porota v tomto případě ohodnotí rozřazovací úkol a rozhodne, který ze soutěžících v něm byl úspěšnější a přiřadí body např. 105,3 a 105,6.

Soutěžní úkoly a řešení vytvořili členové Ústřední komise Dějepisné olympiády:
Mgr. Václava Korcová (předsedkyně poroty), Mgr. Lenka Broklová, Mgr. Irena Náprstková,
Mgr. Jaroslav J. Gloser, Mgr. Josef Vávra.

Recenzi soutěžních úkolů a řešení provedli:
Didaktické zpracování: Mgr. Iva Vachková, Ph.D.
Historiografie: Doc. Mgr. Jaroslav Šebek, Ph.D.